

Obsah

1. Explantátové kultury rostlin - základní principy	1
2. Zařízení laboratoře tkáňových kultur	4
2.1. Mytí skla	7
2.2. Sterilizace	7
2.2.1. Sterilizace kultivačních místností a očkovacích zařízení	8
2.2.2. Sterilizace nástrojů a skla	8
2.2.3. Autoklávování	9
2.2.4. Sterilizace živných roztoků	9
2.2.5. Sterilizace rostlinného materiálu	10
2.3. Sterilní práce v očkovacím boxu	11
3. Kultivační média pro explantátové kultury	12
3.1.1. Makroelementy	12
3.1.2. Mikroelementy	13
3.1.3. Zdroj uhlíku a energie	13
3.1.4. Vitamíny	14
3.1.5. Aminokyseliny a další zdroje organického dusíku	14
3.1.6. Nedefinované organické složky médií	15
3.1.7. Látky používané pro zpevnění média	16
3.1.8. Růstové regulátory	17
3.2. Příprava živných médií	20
3.2.1. Zásobní roztoky	21
3.2.1.1. Makroelementy	21
3.2.1.2. Mikroelementy	21
3.2.1.3. Vitamíny	22
3.2.1.4. Růstové regulátory	22
3.2.1.5. Uchovávání zásobních roztoků	23

3.2.1.6. Sterilizace médií	23
3.2.1.7. Používaná kultivační média	25
3.2.1.8. Příprava některých kultivačních médií	25
4. Explantátové kultury a jejich využití k mikropropagaci rostlin	30
4.1. Produkce rostlin z axilárních pupenů	33
4.1.1. Metoda kultivace vzrostných vrcholů	33
4.1.2. Metoda kultivace jednonodálních segmentů	35
4.2. Množení přímou morfogenezí	36
4.2.1. Přímá tvorba adventivních pupenů	36
4.2.2. Přímá embryogeneze	37
4.3. Množení nepřímou organogenezí	38
4.4. Množení rostlin nepřímou somatickou embryogenezí	40
4.4.1. Umělá semena	44
5. Fáze mikropropagace	47
5.1. Stádium 0 - výběr matečné rostliny a její příprava pro odběr explantátu	47
5.2. Stádium I - Odvození aseptické kultury	48
5.3. Stádium II - proliferace explantátové kultury	52
5.3.1. Somatická embryogeneze	52
5.3.2. Stimulace axilárního větvení	53
5.3.3. Tvorba adventivních prýtů	53
5.4. Stádium III - zakořeňování in vitro	54
5.5. Stádium IV - zakořeňování in vivo a aklimatizace	56
6. Buněčné suspenzní kultury	59
6.1. Metody kultivace buněčných suspenzí	59

6.2. Růst a pasážování suspenzních kultur	60
6.3. Měření růstu buněčné suspenze	63
7. Kultury rostlinných protoplastů a somatická hybridizace	66
7.1. Izolace protoplastů z listů	67
7.1.1. Jednostupňová izolace	69
7,1,2. Dvoustupňová izolace	70
7.2. Izolace protoplastů z kalusové kultury	71
7.3. Izolace protoplastů z buněčné suspenze	71
7.4. Kultivace a regenerace protoplastů	71
7.5. Faktory ovlivňující kultivaci protoplastů	72
7.5.1. Hustota protoplastů a jejich vitalita	72
7.5.2. Metody kultivace protoplastů	73
7.5.3. Média používaná ke kultivaci protoplastů	73
7.6. Dělení a růst protoplastů	74
7.7. Somatická hybridizace	75
8. Ozdravování rostlin	78
9. Kryoprezervace rostlinného materiálu a uchovávání genofondu rostlin	80
10. Produkce sekundárních metabolitů	82
11. Genetická charakteristika tkáňových kultur	88
12. Aplikace tkáňových kultur rostlin v zemědělství	90

Protokoly laboratorních cvičení z tkáňových kultur rostlin	97
<u>Regenerace rostlin z nodálních segmentů</u> /	98
Experiment 1 - Mikropropagace hvozdíku (<i>Dianthus arenarius bohemicus</i>)	98
Experiment 2 - Mikropropagace aktinidie čínské (<i>Actinidia chinensis</i>)	100
Axilární větvení	103
Experiment 3 - Mikropropagace gerbery (<i>Gerbera sp.</i>)	103
<u>Meristémové kultury</u>	105
Experiment 4 - Meristémová kultura jahodníku	105
Experiment 5 - Meristémová kultura <i>Gladiolus</i>	108
Experiment 6 - Mikropropagace banánovníku (<i>Musa cavendish</i>)	111
Experiment 7 - Meristémová kultura bramboru	113
Tvorba adventivních orgánů	116
Experiment 8 - Tvorba adventivních prýtlů v kultuře <i>Saintpaulia ionantha</i>	116
Experiment 9 - Mikropropagace lilií tvorbou adventivních cibulek	118
Nepřímá organogeneze	122
Experiment 10 - Organogeneze v explantátové kultuře tabáku	122
Experiment 11 - Organogeneze v kalusové kultuře anturie (<i>Anthurium sp.</i>)	124
Klíčení in vitro	127
Experiment 12 - Klíčení semen <i>Silena</i> <i>armeria</i> v podmínkách in vitro	127

Kalusové a suspenzní kultury	130
Experiment 13 - Odvození kalusové kultury mrkve	130
Experiment 14 - Suspenzní kultura mrkve	133
Somatická embryogeneze	135
Experiment 15 - Somatická embryogeneze v suspenzní kultuře mrkve	135
● Protoplastové kultury	137
Experiment 16 - <u>Izolace a kultivace protoplastů z listového mezofylu tabáku</u>	137
Experiment 17 - <u>Izolace protoplastů z buněčné suspenze tabáku a regenerace rostlin - dlouhodobá izolace</u>	144
Experiment 18 - <u>Izolace protoplastů z buněčné suspenze tabáku - krátkodobá izolace</u>	145